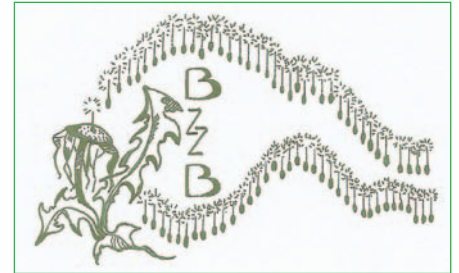

Nieuwsbrief

Behoud de Zak van Zuid-Beveland

Stichting
Behoud de Zak van Zuid-Beveland
Secretariaat: v.d.Poest Clementstr 7,
4443 AL Nisse .
Tel. 0113 - 649536
Triodos Bank : 19.84.20.285
e-mail: bzzb@hetnet.nl
www.bzzb.nl

MEI 2012

VAN HET BESTUUR

We zijn blij dat we u de nieuwsbrief van april kunnen aanbieden. De tijd gaat snel, we hebben veel omhanden met onze BZZB. Het is lente 12 april, vandaag donderslagen en een geweldige hagelbui. Mooi, zoals de natuur zich ongestoord laat zien in zijn eigen gedaante.

Wij hopen dat u ons werk nog steeds een warm hart toedraagt.

U bewijst dat, als u de jaarlijkse donatie van tenminste € 8,- weer wil overmaken op ons rekeningnummer bij de Triodos Bank 19.84.20.285. Wij sturen een acceptgiro mee, die u hiervoor kunt gebruiken. Dat hart delen we in liefde voor de Zak van Zuid-Beveland, maar soms verrast de warmte ervan ons zeer. Zo mochten we een geweldige donatie ontvangen van de The Goose City Singers, waarvoor we hier opnieuw onze dank uitspreken. Maar het overkomt de BZZB ook, dat we een anonieme gift in de brievenbus aantreffen.

Kortom het is fijn dat we ons gesteund kunnen voelen. Echter we snakken ook naar versterking van bestuur, naar mensen die ons met hand – en spandiensten willen bijstaan (pr; website), vrijwilligers voor allerhande bijkomende taken (informatiemarkt, meldpunt), mensen met

specifieke kennis waarop we een beroep kunnen doen, netwerkers, speurneuzen en waakhonden. Bent u zo iemand of kent u zo iemand? Geef naam en adres door en we zorgen voor een nadere kennismaking.

We verspreiden momenteel onze nieuwe BZZB folder. Weet u een plekje waar u hem mist, laat het weten via bzzb@hetnet.nl. We zijn benieuwd naar de website en toeristische gids van Land van Borsele waarin we adverteren. We bezoeken info- en vergaderbijeenkomsten van gemeente en dorpsraden. We onderhouden contacten met organisaties als NM, SLZ en ZMf. Dat leidt regelmatig tot vruchtbare samenwerking. De BZZB was bijvoorbeeld vanaf het begin betrokken bij de Landschapsbewuste Verkeersvisie waar de ZMf nu werk van maakt bij Heinkenszand en Borssele.

Natuurmonumenten gaat de Oude Sloelijn verfraaien. En SLZ steunde ons bij de begraafplaatsenproblematiek. De gerechtelijke procedure over de Jop op de Zuidzaksedijk hebben we beëindigd. De gemeente heeft zelf de vergunning ingetrokken. Zoiets zullen ze toch niet snel weer bedenken?

vervolg pagina 2

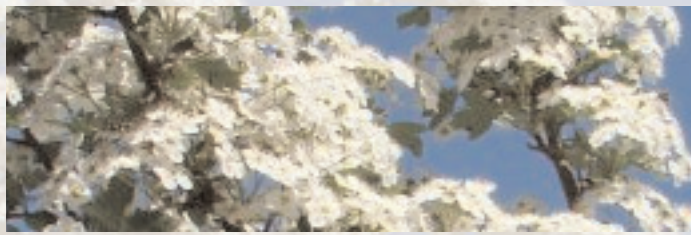

De zaak over de hagelkanonnen loopt nog; we hebben bij de rechtbank een versnelde behandeling gevraagd. Hoe eerder meer duidelijkheid hoe beter, want ook de staatssecretaris heeft de oplossing nog niet gegeven.

Uitvoering van 'grote' infrastructurele werken, zoals verbreding Sloeweg met aansluiting A58 en aanpak Drieweg, de 380 kV en de toekomstige op- en afritten bij het ziekenhuis zullen nog verbazing wekken. Het landschap moet weer de nodige veren laten. Op dit moment zoeken we ons een weg door het nieuwe Omgevingsplan, waarin het provinciale ruimtelijke beleid beschreven staat, om een reactie erop voor te bereiden. Ook u

kunt trouwens uw mening geven tot 9 mei. Vanuit 's-Heerenhoek ontvingen we enige tijd geleden een verzoek en toen beloofden we onze donateurs te wijzen op: <http://petities.nl/petitie/sloop-gebouwen-amac-terrein>. Wellicht wilt u tekenen.

De zon schijnt weer. Dat het een mooie zomer mag worden. In september nodigen we u uit voor de donateurdag 2012!

HERSTEL HAGELKRUIS IN ERE

Een anti-hagelkanon is overbodig. Tenminste, voor wie gelooft in de heilzame werking van een hagelkruis. Wanneer dit op strategische plaatsen wordt neergezet - midden op het veld of op een driesprong of wegkruising - dan worden de gewassen beschermd tegen natuur-rampen en vooral tegen hagel. Vandaar de naam hagelkruis. Als er ook nog één of meer processies naar het kruis worden gehouden, dan komt het helemaal in orde met de oogst.

En dat zonder geknal en zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van de leefomgeving. Heel wat vreedzamer en vriendelijker dan kanonnen. Dus, wat let de fruittelers in Borsele? En zeker het CDA, waarvoor christelijke normen en waarden toch de basis vormen, moet zich zeker aangesproken weten. Erbij komt dat het houden van processies de laatste tijd hier en daar, ook in de gemeente Borsele, in ere hersteld wordt.

Bovendien - het kan niet op- betekent plaatsing van de hagelkruisen dat de kleine landschapselementen versterkt worden. Die behoren tot de grootste rijkdommen van het cultuurlandschap, doordat ze een verhaal vertellen en dikwijls informatie bieden over de geschiedenis van het landschap. Heel veel kleine elementen zijn in de loop van de tijd verdwenen; prima wanneer er weer eens enkele terugkomen.

Hagelkruisen - ze bestaan echt, al zijn de meeste inmiddels verdwenen. De oudst beken-

de kruisen in Nederland dateren uit het begin van de 18e eeuw. Vroeger moet welhaast elk rooms-katholiek dorp tenminste één hagelkruis hebben gekoesterd. Er werden meestal kruisprocessies gehouden drie dagen voor de IJsheiligen (11 tot 14 mei). Na de vroegmis ging het massaal naar het kruis voor het zegenen van de oogst.

WACHTLOKAAL IS GERED

Eind goed, al goed. Het voormalige wachtlokaal van de Provinciale Stoombootdiensten in Zeeland op het veerplein bij Hoedekenskerke blijft behouden. En bovendien op het veerplein zélf. En het gebouwtje, daterend uit begin jaren dertig van de vorige eeuw, krijgt weer een functie. Watersportvereniging De Val gaat het gebruiken voor diverse doeleinden.

Het spant erom, schreven we in de vorige nieuwsbrief. Maar vooral dankzij enerzijds de inzet van stichting Stoomtrein Goes-Borsele en de watersportvereniging De Val en anderzijds de bereidheid van waterschap Scheldestromen en projectbureau Zeeweringen om nader te zoeken naar een oplossing voor behoud van het wachtlokaal, is het allemaal goed afgelopen. Ook de provincie en de gemeente Borsele doen een duit in het zakje.

Langs de Ooster- en Westerschelde moeten overal de dijkglooiingen verbeterd worden (de oude zijn niet stevig genoeg). Een meerjarenproject, waaraan ook het veerplein bij Hoedekenskerke moet geloven. Omdat het wachtlokaal tegen de huidige dijk aanschurkt, staat het de vernieuwing van de glooiing in de weg.

Sloop dreigde. Als BZZB hebben we, gelet op het cultuurhistorisch belang, bij het waterschap aangeklopt om het gebouwtje te behouden door het te verplaatsen. Dat leek aanvankelijk ook te lukken. De kosten ervan werden echter becijferd op 320.000 euro en dat vond het waterschap teveel van het goede. Ook de gemeente Borsele noemde bij monde van wethouder Marga Vermue (CDA) behoud vanwege de hoge kosten maatschappelijk onverantwoord.

Wij legden ons daar niet zonder meer bij neer en benaderden de stichting Stoomtrein Goes-Borsele, die ervaring heeft met verplaatsing van gebouwen. Zij kwamen met een veel lage-

re begroting, zij het dat dan het gebouwtje wel naar het terrein van de SGB achter de dijk zou moeten verhuizen. Ons verzoek aan waterschapsbestuurder Guiljam van der Schelde om nog eens kritisch naar het plan voor verplaatsing te kijken, vond gehoor. Tot zover onze directe bemoeienis met het project.

Uiteraard volgden ook wij met spanning het verdere verloop. Tot ons grote genoegen is het uiteindelijk mogelijk om de verplaatsing (en het opknappen) van het wachtlokaal toch uit te voeren volgens de oorspronkelijke insteek. Zo zie je maar dat enige volharding, inzet van SGB en watersportvereniging en een positieve grondhouding van waterschap, provincie en gemeente het tij ten goede hebben gekeerd. In mei moet de verplaatsing uitgevoerd worden.

Door deze positieve ontwikkeling was het niet meer nodig om het alternatieve idee van ons oud-bestuurslid Frans Rothuizen aan de orde te stellen. Hij ontwierp een stalen frame om bovenop de dijk te zetten, verwijzend naar het (dan gesloopte) wachtlokaal. Mogelijk is zijn idee in wat aangepaste vorm toch nog uitvoerbaar, als verbinding tussen veerplein en SGB-park De Buffer. Het kan een fraaie afsluiting zijn van het project zeeweringen. Het bestuur zal hiervoor aandacht van het projectbureau vragen.

GEEN CULTUURHISTORIE IN NOORDZAK

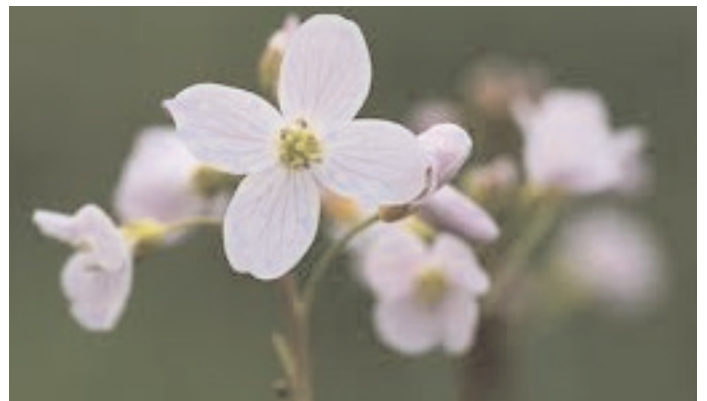
In een inspraakreactie over de afronding van het bestemmingsplan Noordzak in Heinkenszand vroeg het BZZB-bestuur rekening te houden met de cultuurhistorische waarden in het gebied. Zo zou het volgens ons een goede gedachte zijn de loop van de vrijwel verdwenen Schouwersweelsewatergang (vroeger de zuidelijke tak van getijdengeul Schenge) weer deels zichtbaar te maken. Zie ook de nieuwsbrief van december 2011.

Een delegatie van het bestuur overlegde met de eerstverantwoordelijk ambtenaar Miriam Heijdra, beleidsmedewerker afdeling ruimtelijke ordening. Plezierig dat de gemeente op deze wijze in wilde gaan op onze inspraakreactie. Het was een prettig en open gesprek, maar het leidde jammer genoeg niet tot concrete resultaten.

We stelden vast dat de loop van de oude watergang niet meer zichtbaar is, uitgezonderd een duiker bij Clara's Pad en de huidige gecultiveerde sloot. Mede gelet op verschillende belangen (zoals een groene overgang naar de bewoners van Clara's Pad en voldoende uitgeefbaar bedrijfsterrein) ziet de gemeente geen kans de Schouwersweelsewatergang weer terug te brengen bij de inrichting van Noordzak III.

Tweede optie van ons was het plaatsen van een informatiebord over de cultuurhistorie van het gebied (inclusief afbeelding van hoe het vroeger was) bij de duiker in Clara's Pad of bij de kruising Boerendijk/oude Sloelijn. De gemeente stelt daar geen geld voor beschikbaar. Wel is gewezen op het plan van de dorpsraad Heinkenszand voor een Ommetje 't Oude Land. De kruising Boerendijk ligt in de route.

De dorpsraad wil een aantal informatieborden plaatsen en wellicht kan de historie van de zuidelijke Schenge en de Schouwersweelsewatergang daarop een plekje krijgen. En-of mogelijk in de informatiefolder over het ommetje. Wij hebben over onze toevoeging met de dorpsraad contact opgenomen. De heemkundige kring De Bevelanden gaat ons vast de juiste gegevens verschaffen.

ZIENSWIJZE DIJKPAVILJOEN BAARLAND

Ondernemer Robbert Nordholt van kampeerterrein Scheldeoord bij Baarland is een ondernemend man. Hij wil op een dijkpunt aan de Westerschelde een paviljoen neerzetten, dat het hele jaar open is. Dankzij de versoepelde regels van waterschap Scheldestromen zijn er sinds kort meer activiteiten buitendijks mogelijk. Daar speelt Nordholt op en in Vlissingen tikte hij een oud strandpaviljoen op de kop.

Hoewel het dagelijks gemeentebestuur 'de uiterlijke verschijningsvorm geen wenselijk beeld voor de lange termijn' vindt, wil het toch een omgevingsvergunning voor het paviljoen afgeven. Voor maximaal 5 jaar. Nordholt kan in die periode kijken of het project levensvatbaar is. Zo ja, dan komt er een definitiever, duurzamer gebouw.

Nordholt heeft de plannen vooraf aan een delegatie van het BZZB-bestuur toegelicht. Dat stelden wij op prijs. Nochtans hebben we wel een zienswijze ingediend, omdat de ontwerp omgevingsvergunning nogal wat vraagtekens oproept. Wij vragen om een gemeentelijke visie voor buitendijkse activiteiten. Nu komen er telkens aparte plannen op tafel

(veerplein Hoedekenskerke, fort Ellewoutsdijk en nu Baarland). Samenhang ontbreekt. Ook vinden wij dat alvast rekening gehouden moet worden met het nieuwe beheerplan voor de Westerschelde, dat begin volgend jaar verschijnt. We hopen dat daarin een toegankelijkheidsregeling is opgenomen, die ook voor de nabije Plaat van Baarland geldt. Los daarvan dringen wij aan op afpaling van de grens tussen de dijkpunt en de Plaat (met borden), zoals ook door de provincie is voorgeschreven voor het naastgelegen strandje.

Andere opmerkingen betreffen onder meer de parkeersituatie en het treffen van verkeersvertragende maatregelen ter hoogte van het natuurgebiedje westelijk van Scheldeoord (het jongste broedseizoen zijn veel overstekende vogels plat gereden). Ook willen wij duidelijkheid over de vraag of extra maatregelen nodig zijn om verstoring van zeehonden en vogels tegen te gaan. Om te onderzoeken of er inderdaad weinig hinder optreedt voor steltlopers en watervogels, pleiten wij voor gericht onderzoek enkele malen per jaar. Dat is ook met het oog op de toekomst zinvol.

De achttiende eeuwse kasteelpoort in Nisse is gehavend. Al enkele maanden ligt één van de majestueuze ornamenten afgebroken naast de poort te wachten op herstel. Een verzekeringskwestie ... en dan weten we dat het lang kan duren.

ASFALT EN EEN VERMAAKT HEK

De mooiste begraafplaats van Borsele is weg. Uitbreiding en kaalslag, bomenkap en vernieuwing heeft de authenticiteit en verstilde schoonheid doen verdwijnen. Het moest een voorbeeld worden, maar zelfs de met meer aandacht dan in Hoedekenskerke verkozen asfaltverharding van de paden, kan de BZZB niet bekoren. Het monumentale hek is nu niks van twee: deels oud en deels vernieuwd. De begraafplaats van Borsele verloor zijn sfeer en dorpskarakter.

Helaas zijn we niet klaar met de rigoureuze aanpak van de openbare begraafplaatsen. Alle inspanningen ten spijt zijn de boze plannen van de gemeente maar in zeer geringe mate gekeerd. Alle begraafplaatsen komen aan de beurt. Burgers ervaren de impact pas, als ze die waarnemen door bordjes bij de stenen en door de aanpak van paden en beplanting. Dat geeft opnieuw emotionele reuring, want de gemeentelijke administratie is niet op orde.

Begraafplaatsen moeten makkelijker, sneller en goedkoper. Een centenkwesitie waar de BZZB geen heil in ziet, het resultaat is een verliespost op vele fronten. Voor degenen, die oog hebben voor wat er op het spel staat, is er een nog een kleine speelruimte bijvoorbeeld in de werkgroe-

pen of in overleg met dorpsraden en gemeente. De gemeente belooft immers maatwerk. Met de deskundige hulp van SLZ valt er wellicht nog wat extra te redden.

Werkgroepen bestaan er nu al in Heinkenszand, Ellewoutsdijk, Nisse, Baarland en Nieuwdorp. Aan de hand van een door gemeente goedgekeurd werkplan gaan ze aan de slag op de begraafplaatsen en onderhouden de oude grafstenen, die mogen blijven.

De BZZB heeft zich in dit jarenlange traject gewend tot B en W, gemeenteraad, dorpsraden, werkgroepen begraafplaatsen en pers. Ze heeft diverse deskundige adviezen ingewonnen en steeds een onderbouwde argumentatie geleverd. Die kennis gaat niet verloren en we zullen de resultaten nader beoordelen en monitoren.

AAN HET FRONT VAN DE SCHAAPSKUDDE

De schaapskuddes in Nederland hebben het zwaar. De subsidies dreigen na dit jaar afgebouwd te worden en ze moeten zich daarom bezinnen op hun meer commerciële toekomst. Zo lees je allerhande aanbiedingen: je kunt tegen betaling dagen op pad met een kudde op de hei.

Het verhaal van de Zeeuwse Schaapskudde is droeviger. De Stichting Zeeuwse Schaapskudde deed zoals bekend haar kudde van de hand, bedankte herders, vrijwilligers en donateurs. Het Schaapscheerdersfeest in Nisse hield op te bestaan. De Stichting wil zich nu opheffen. Er schijnt sprake te zijn van een nieuwe stichting waar de schapenboerderij De Schaapskooi bij betrokken is. Zij hebben in feite de nalatenschap van de Stichting Zeeuwse Schaapskudde geërfd.

Maar hoe de vork precies in de steel past, weet eigenlijk nog steeds niemand. Ja, er is het melkschapenbedrijf dat de schaapskooi, het bezoekerscentrum met het nieuwe horecadeel en het infocentrum Nationaal Landschap overgenomen heeft. Ja, er loopt een kudde Zeeuwse melkschapen met herder die dit jaar opnieuw de bloemdijken begraast voor Natuurmonumenten. Maar wat zijn de afspraken over continuïteit en

toekomst? Natuurlijk het moet en kan commerciëler, maar we laten de mooie doelen van de Stichting voor de Zak en ons Nationaal Landschap toch zomaar niet los?

De BZZB heeft in een brief opnieuw opening van zaken gevraagd aan de resterende bestuursleden van de Stichting Zeeuwse Schaapskudde. Dit bestuur heeft immers ruim een jaar geleden al toegezegd uit te leggen hoe gehandeld is met het riant bezit en ideële erfgoed van de Stichting, dat in decennia door de gemeenschap is opgebouwd en bekostigd. Ook de gemeenteraad van Borsele is door ons op de hoogte gebracht van de brief. Hopelijk zien zij ook het belang van de beantwoording van de vele vragen, zij beschikken (volgens een b en w verslag) al over meer informatie.

GEEN EXTRA GELD MEER VOOR DIJKONDERHOUD

De provincie Zeeland wil de natuur- en landschapswaarden van de Zeeuwse dijken behouden en waar mogelijk versterken. Maar doorgaan met het geven van extra geld voor het wegwerken van achterstallig onderhoud is er niet meer bij. Dat komt door de bezuinigingen op het natuurbeleid.

Het dagelijks provinciebestuur laat dit weten in antwoord op een 'brandbrief' van de BZZB. Wij spreken daarin onze bezorgdheid uit over de toekomst van het dijkenbeheer en de achteruitgang van de natuurkwaliteit op de zo geroemde Zeeuwse bloemdijken. Onder meer het schrappen van geld voor een project van de Stichting Landschapsbeheer Zeeland (SLZ) betreuren wij.

Dit project voerde SLZ in de periode 2007-2011 met financiële steun van de provincie uit. Het ging om dijken van particulieren en organisaties, die geen beheersubsidie krijgen. Er is gemaaid en maaisel is afgevoerd. Ook zijn boomstobben gefreesd. In de Zak van Zuid-Beveland is voornamelijk gehooïd. In totaal is 10 kilometer dijk (alleen de zonkant) aangepakt. Voor het werk werden lokale boeren ingeschakeld.

De verwachting was dat de opgeknapte dijken nu voor beheersubsidie in aanmerking zouden komen. Weinig eigenaren van dijken meldden zich aan en achteraf gezien zagen degenen die zich niet aanmelden het goed: de subsidierege-

ling is in het kader van bezuinigingen niet eens meer open gesteld door staatssecretaris Bleker (CDA, natuur en landbouw).

Om te voorkomen dat de opgeknapte dijken weer in de versukkeling raken (en er geen achterstallig onderhoud op andere dijken meer kan worden gepleegd) verzocht de BZZB het dagelijks provinciebestuur geld uit te trekken voor voortzetting van het project. Dat gebeurt dus niet en uiteraard vinden wij het jammer. Een gezond dijken netwerk is van belang voor zowel natuur, landschap als recreatie.

Wij hebben ook gepleit voor een betere inzet van mensen en materieel voor het dijkenonderhoud. Ons inziens is sprake van versnippering en dat is niet doelmatig. Zeker nu op de centen moet worden gelet, is samenwerking noodzaak. Agrarische natuurverenigingen (in Borsele de milieucoöperatie) en natuurorganisaties kunnen méér de handen ineen slaan.

Als zich kansen voordoen in het kader van een nieuw gemeenschappelijk Europees landbouwbeleid (dat overigens pas in 2014 van start gaat), dan zal de provincie daar zeker op inspelen, aldus het college van gedeputeerde staten. Het BZZB-bestuur bekijkt nader of er regionale initiatieven mogelijk zijn, gericht op verbetering van het dijkbeheer.

Melden van slecht beheer en vernielingen

Deze lindeboom stond ooit in een prachtig klein overhoekje met bestemming natuur aan de Zuidweg Nisse. Er was een meidoornhaag, een drinkput en meer. Dit holbol weitje en deze boom verdienen bescherming, maar rond zijn wortels moest geploegd, gezaaid en geoogst. Mishandeling zorgde voor zijn einde.
Wie afbraak en vernielingen in het landschap signaleert kan dat melden bij de BZZB via: bzzb@hetnet.nl

BOOMKAP: ALSOF EEN TORNADO PASSEERDE

Een puinhoop – en dat is nog mild uitgedrukt. In een 'brief op poten' aan de Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied heeft het BZZB-bestuur scherpe kritiek geuit op de wijze waarop de SBNL - gevestigd in Leersum - omspringt met waardevolle bloemdijken in de Zak. Aanleiding was de wijze waarop op de Boerendijk bij Heinkenszand (tussen Stelleplas en Noordzak) en de Zwaakse- en Vlieguitsedijk tussen Nisse en Kwadendamme bomen gekapt zijn.

De kap op zich was, vanwege een jarenoude regeling, kennelijk niet te voorkomen. Dus gaf Jan den Doelder uit Axel, zijnde eigenaar van de bomen, opdracht aan aannemer Parenco Hout aan de slag te gaan. Dat gebeurde en het resultaat was niet alleen een kaalslag om van te huilen, maar ook het achterlaten van een grote bende resthout, beschadigde op- en afritten, kapotte rasters en vernielde verkeersborden. Alsof een tornado passeerde.

Wij vinden dat SBNL als eigenaar van de dijken eerst- en eindverantwoordelijk is. Deze club had de kap in ordentelijke banen moeten leiden en tijdig moeten zorgen voor brede informatie aan de inwoners (nu zijn alleen te elfder ure aanwonenden geïnformeerd). Overigens treft ook Den Doelder en Parenco blaam. Zij toonden weinig respect voor het dijkenlandschap waar de Zak befaamd om is.

De BZZB dringt al langere tijd aan op een zorgvuldiger aanpak. Als kap dan niet te vermijden is (op een gegeven moment zijn bomen 'op'),

dan moet serieuzer gezocht worden naar een fasering van het werk, bijvoorbeeld door het niet in één klap volledig kaal slaan van een dijk, maar door eerst een kant te rooien en enkele jaren later de andere zijde. Of de bomen in gedeelten kappen. Voor een dergelijke behoedzamere aanpak lijkt bij boomeigenaren die puur op de houtproductie gericht zijn, weinig lust te zijn. Dat getuigt bepaald niet van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Wij nemen het de SBNL ook kwalijk dat ze zich 'overvallen' toonde door de kapplannen. Dat duidt niet op een betrokken beheer. Hierdoor is ook niet tijdig een herplantplan opgesteld en kan het wel 3 jaar duren voordat er nieuwe boompjes worden geplant. Geluk bij een ongeluk is dat de gemeente die herplantplicht wel heeft opgelegd. Wij hebben SBNL gevraagd meer spoed te betrachten en geen sprietjes te planten, maar wat grotere bomen en liefst niet één soort. Daardoor kan kap in de toekomst beter gespreid worden.

De SBNL beheert in de Zak 7,3 hectare bloemdijken (en ook nog 9,5 hectare tracé oude spoorlijn Goes-Borssele). Onze indruk is dat de stichting zich weinig bekommert over een goed beheer. Het is ook niet makkelijk dat vanuit het midden van het land te doen. Doelmatig (en dus een verantwoorde besteding van beheergeld) is het in elk geval niet. Het BZZB-bestuur vindt dat een gecertificeerd dijkbeheerder als Natuurmonumenten veel geschikter is om de dijken onder haar hoede te nemen. Dat hebben wij SBNL dan ook in overweging gegeven.

